

5. Калмыков В. Д. Википедия [Электронный ресурс] – 19.04.2014 г.: 11-20. – Режим доступа : http://ru.wikipedia.org/wiki/Калмыков,_Валерий_Дмитриевич.
6. Первышин Э. К. Википедия [Электронный ресурс] – 19.04.2014 г.: 11-20. – Режим доступа : http://ru.wikipedia.org/wiki/Первышин,_Эрлен_Кирикович.

References:

1. Sevastopol' v 1945-1990 hh.: vosstanovlenye y razvytye / Ofytsyal'nyj sayt Sevastopol'skoj horodskoj hosudarstvennoj admynystratsyy. Razdel 3. Ynformatsyia o horode y rehyone: Kratkaia ystoriia horoda [Elektronnyj resurs]. – 19.04.2014 : 8-15. – 2 s. – Rezhym dostupa: http://sev.gov.ua/cityinfo/history/restoration/:page45_2/. – S.2.
2. Sevastopol': telefonnyj spravochnyk. – Sevastopol': Sevhortypohrafiya, 1990. – 653 s.
3. Krokmal' V. M. O predpriiaty: Zaporozhskoe hosudarstvennoe predpriiatye «Radyoprybor» 1951-2001 hh. [Elektronnyj resurs] – 19.04.2014: 08-06. – Rezhym dostupa: http://radiopribor.narod.ru/About_company/.
4. Marynchak V. S. Sevastopol'skyj zavod ym. V. D. Kalmykova // Prospekt-spravochnyk k 45-letyiu zavoda. – 6 s.
5. Kalmykov V. D. Vykupedyia [Elektronnyj resurs] – 19.04.2014 h.: 11-20. – Rezhym dostupa : http://ru.wikipedia.org/wiki/Kalmykov,_Valeryj_Dmytryevych.
6. Pervyshyn E. K. Vykupedyia [Elektronnyj resurs] – 19.04.2014 h.: 11-20. – Rezhym dostupa : http://ru.wikipedia.org/wiki/Pervyshyn,_Erlen_Kyrykovych.

УДК 338.4:658.8:681.3

Жадько К.С.,

*д. е. н., доцент, завідувач кафедри обліку та економічного аналізу,
Дніпропетровська державна фінансова академія*

АСПЕКТИ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Анотація. В статті відображається практична значимість побудови інформаційних систем обліку та економічного аналізу в системі управління. Детально описана опрацьована в наукових дослідженнях методика розрахунку економічної ефективності впровадження інформаційних систем обліку та економічного аналізу, розкриті фактори її підвищення. В наших дослідженнях обґрунтовано впровадження, використання і необхідність використання інформаційних систем управління в економіці підприємств. Зроблено огляд показників оцінки економічної ефективності впровадження і використання інформаційних систем обліку та економічного аналізу. Вперше запропоновано неокласичний графік рівноваги доходів і витрат від використання інформаційних систем і підсистем управління на прикладі системи обліку та економічного аналізу. Проаналізовані та проілюстровані особливості впровадження інформаційних систем на підприємствах різного масштабу, а також зроблено висновки по кількісних і якісних показниках ефективності інформаційних систем.

Ключові слова: інформаційна база бухгалтерського обліку, інформаційна система підприємства, інформаційна система управління, система економічних показників, інформаційна система обліку.

**Жадько К.С.,
д. э. н., доцент, заведуючий кафедрой учета и экономического
анализа, Днепропетровская государственная финансовая академия**

АСПЕКТЫ ОЦЕНКИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМ УЧЕТА И ЭКОНОМИЧЕСКОГО АНАЛИЗА

Аннотация. В статье отражается практическая значимость построения информационных систем учета и экономического анализа в системе управления. Подробно описана разработана в научных исследованиях методика расчета экономической эффективности внедрения информационных систем учета и экономического анализа, раскрыты факторы ее повышения. В наших исследованиях обоснованно внедрения, использования и необходимость использования информационных систем управления в экономике предприятий. Сделан обзор показателей оценки экономической эффективности внедрения и использования информационных систем учета и экономического анализа. Впервые предложено неоклассический график равновесия доходов и расходов от использования информационных систем и подсистем управления на примере системы учета и экономического анализа. Проанализированы и проиллюстрированы особенности внедрения информационных систем на предприятиях различного масштаба, а также сделаны выводы по количественным и качественным показателям эффективности информационных систем.

Ключевые слова: информационная база бухгалтерского учета, информационная система предприятия, информационная система управления, система экономических показателей, информационная система учета.

**Zhadko K. S.,
PhD, Head of Accounting and Economic Analysis,
Dnepropetrovsk State Finance Academy**

ASPECTS OF ECONOMIC EFFICIENCY EVALUATION OF ACCOUNTING INFORMATION SYSTEMS AND ECONOMIC ANALYSIS

Summary. The article appears practical importance of building information systems for accounting and economic analysis of the management system. Described in detail elaborated in the research method of calculating the economic effectiveness of the implementation of information systems for accounting and economic analysis revealed factors to improve it. In our studies, reasonably implement, use, and need for information systems management firms in the economy. An overview of indicators to measure the economic efficiency of the implementation and use of information systems for accounting and economic analysis. The first time the neoclassical equilibrium schedule of revenues and costs of the use of information systems and management subsystems on the example of accounting and economic analysis. Analyzed and illustrated features the introduction of information systems

in enterprises of various sizes, as well as conclusions on the quantitative and qualitative efficiency of information systems.

Keywords: information base of accounting, enterprise information system, management information system, the system of economic indicators, the information system of the account.

Постановка проблеми. На сьогодні більшість підприємств України, які переживають економічний спад, перейшли на нові форми господарювання зі зміною власника і якщо підприємство та його головні спеціалісти не володіють сучасними можливостями інформаційних систем, то таке підприємство автоматично відкидається на декілька десятиліть у минуле. Тому наші дослідження є актуальними і важливими з наукової точки зору.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Так, більшість підприємств не використовують можливостей систем підтримки інформаційного забезпечення управління, тому що мають низький рівень кваліфікації спеціалістів та недалекоглядність керівництва. Необхідно розуміти головне, сучасні системи інформаційного забезпечення інформацією управління та їх підсистеми, зокрема обліку та економічного аналізу є інструментом успішного ведення бізнесу.

Розглядом даних питань в різний час займалися вітчизняні та зарубіжні вчені: Тесленко Г.С., Кропивко М.Ф., Білуха М.Т., Скирта Б.К., Завгородній В.П., Марченко Д., Ковальчук К.Ф., Плаксієнко В.Я., Завадський В.С., Вакульчик О.М., Гордієнко І.В., Белов А.Г., Желені М., Нідлз Б., Перрі У. та інші.

Формулювання цілей статті. Наші дослідження направлені на покращення економічної ефективності впровадження і використання інформаційних систем обліку та економічного аналізу в системі управління підприємствами. Характеристика сучасних систем електронної обробки даних прямо впливає на інформаційне забезпечення управління.

Виклад основного матеріалу дослідження. У кожній інформаційній системі підприємство встановлює організаційну структуру і процедури для використання цієї системи.

Побудова організаційної структури інформаційної системи включає такі елементи:

– концентрацію функцій і знань. Хоча більшість систем комп'ютерної обробки даних включають окремі ручні операції, проте загальне число зайнятих в опрацюванні фінансової інформації людей, значно зменшується. Персонал, в тому числі керівники, зайняті опрацюванням даних, мають детальні знання про взаємозв'язок джерела даних, процесу їхнього одержання, розподілу і використання;

– концентрація програм і даних. Основна інформація звичайно зосереджена на одному комп'ютері або централізованій комп'ютерній установці (сервері). Комп'ютерні програми, що забезпечують можливість одержання доступу до даних і їх зміни, зберігаються разом із цими даними.

Слід звернути увагу на те, що при неправильному функціонуванні в системі може виникати недостача явних "слідів" здійсненої операції, тобто окремі дані можуть бути збережені тільки в комп'ютерних файлах і не роздруковані на паперовий носій. У системах операція може бути подана частково і більш того, операція може існувати тільки протягом обмеженого періоду. Наприклад, при неправильних діях користувача інформаційної системи обліку та економічного аналізу, може спрацьовувати "людський фактор", коли система підпорядкована волі не досить компетентної людини. Внаслідок цього надруковані звіти не завжди забезпечують повноту інформації, що дійсно є у файлах і частина її може бути прочитана тільки комп'ютером, такі системи малоефективні. Натомість висококваліфікованому користувачу допомагає повнота доступу до облікових даних і комп'ютерних програм. Таким чином, дані і комп'ютерні програми можуть бути доступними і інтерпретовані в процесі роботи з комп'ютером, або шляхом використання комп'ютерного устаткування, розташованого іноді на значних відстанях від користувача.

Безперечно, на кожній фазі свого розвитку кожен етап побудови інформаційної системи дозволяє підвищувати її досконалість і ефективність. Більш того, з кожним новим етапом ця ефективність зростає, проте також збільшується і вартість її побудови. Розмір витрат на впровадження та супроводження інформаційних систем великих підприємств сягає сотень тисяч гривень. При обґрунтуванні доцільності таких витрат коштів необхідно враховувати фактор часу, адже оплата здійснюється порціями за кожний виконаний етап життєвого циклу, а не за весь проект. Збережені кошти можна інвестувати на інші цілі для отримання додаткових доходів, а при потребі погасити ними проект по впровадженню економічних інформаційних систем. Тому для визначення додаткових доходів або приведення майбутньої вартості грошових потоків до моменту прийняття рішення (нульова точка), рекомендуємо використовувати метод дисконтування доходів. Для приведення до поточної вартості інвестиційні витрати і надходження, необхідно перемножити на коефіцієнт дисконтування (дисконтний множитель – discount factor), розрахованого за формулою 1:

$$K_{df} = \frac{1}{\left(1 + \frac{R}{q}\right)^{nq}}, \quad (1)$$

де K_{df} – коефіцієнт дисконтування;
 R – норма банківського процента;
 q – кількість місяців дисконтування в році;
 n – кількість років з моменту прийняття рішення.

Використання методу дисконтування дозволяє підприємствам порівнювати поточні інвестиційні витрати з майбутніми доходами від ефективного використання інформаційних систем (ІС) і визначати чисту поточну (дисконтовану) вартість (NPV), що визначає віддачу від вкладання активів.

Економічна ефективність від використання інформаційної системи, на нашу думку являє собою результативність (фактори ефективності і ефект) функціонування конкретного інформаційного забезпечення управління і залежить від мети, що ставилася при впровадженні. Вона відображається різними показниками об'єкта управління підприємства, має як якісні, так і кількісні параметри характеристик та різні одиниці виміру. При цьому ми вважаємо, що економічну ефективність від використання ІС доцільно класифікувати на прямі і непрямі фактори. До прямих відносяться, як правило кількісні показники, а до непрямих якісні, розрахувати їх, як показує практика досить складно, оскільки ІС відкриває нові можливості, кожний з яких по своєму ефективний. Тому ми пропонуємо ті якісні фактори та показники (зручність в користуванні, швидкість, впорядкованість обробки інформації), які можливо включити в оціночній моделі вибору програмного забезпечення, тобто враховувати ефективність майбутньої системи. При впровадженні ІС, як показує практика, найбільшої ефективності від системи підприємства отримують взимку, коли інтенсивність праці адміністративного апарату (бухгалтерів) незначна, що дозволить їм сконцентруватися на новій формі організації праці.

Визначаючи ефективність впровадження і використання інформаційних систем обліку та економічного аналізу, необхідно врахувати мотиви її користувачів, у пошуку оптимальної точки функціонування системи – витрат і економічного ефекту. В цілому з ростом ефективності інформаційного забезпечення управління підвищується результативність самого управління підприємством. В неокласичному вигляді рівновагу результативності (ефекту) системи і витрат під час функціонування інформаційних систем можна подати графічно (рис.1).

Коментуючи рисунок, бачимо, логічно щось не так: витрати зменшуються, а результат зростає? Хіба так може бути? Тоді не треба ніяких витрат, а результат (дохід від ефекту) зросте? Тому треба пояснити, що основна маса витрат спочатку (вартість впровадження відповідно до етапів життєвого циклу систем, а потім лише супроводження (як правило безоплатне або вартість незначна). Освоєння системи, проектної потужності дасть максимальний економічний ефект після чого він згасає, вичерпуються можливості саме цієї системи і зароджується потреба в більш досконалії, згідно з теорією життєвого циклу. Такий графік можна побудувати на основі розрахунків річних ефектів та витрат на ІС відповідно до життєвих циклів.

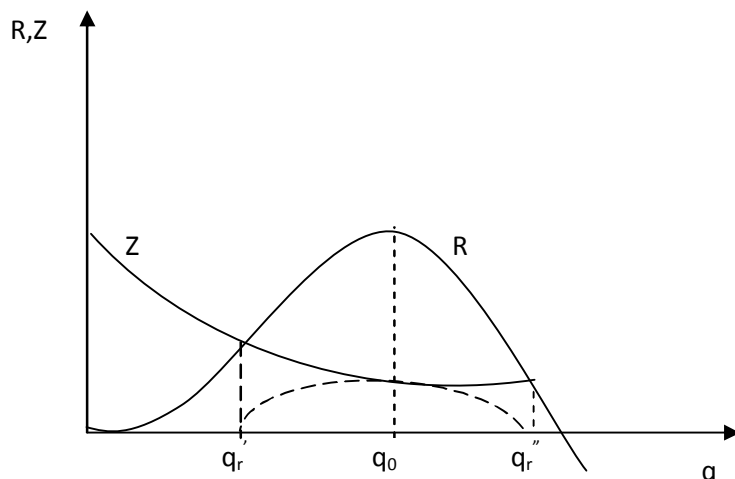

Рис. 1. Рівновага витрат та доходів інформаційних систем обліку та економічного аналізу

R – результати діяльності інформаційного забезпечення управління;
Z – витрати на впровадження та супроводження інформаційних систем (ІС);

q – обсяг робіт, що виконує система;

R, Z – результативність діяльності системи в залежності від витрат;

q_r', q_r'' – точки беззбитковості автоматизації ІС;

$[q_r', q_r'']$ – зона ефективного функціонування ІС;

q_0 – точка оптимуму ($E = \max$).

Тому можна стверджувати, що результативність управління і його інформаційного забезпечення – це зростаюча функція від обсягу робіт, що виконує інформаційна система обліку та економічного аналізу чи ІС управління(q); і тільки істотний (якісний) дисбаланс між можливостями системи і потребами у виконанні робіт може спричинити її падіння:

$$R = R(q) \quad (2)$$

При цьому, якщо обсяг інформаційного забезпечення буде збільшуватися, то витрати на її утримання, поряд з ефектом зменшаться і підуть на спад. Тому можна стверджувати, що витрати також можна розглядати як функцію спадаючу від росту обсягу робіт ІС:

$$Z = Z(q) \quad (3)$$

Як бачимо, на графіку (рис. 1) існує дві точки q_r', q_r'' , коли результативність діяльності повністю відповідає понесеним витратам - криві зрівнюються. Будь-яка інформаційна система, яка успішно функціонує на підприємстві, знаходиться між цими точками, тобто у зоні ефективного функціонування, що описується формулою економічного ефекту:

$$E = R - Z \quad (4)$$

Висновки. Отже, для розрахунку економічної ефективності ІС додатково можуть використовуватися наступні показники: зменшення трудомісткості робіт, чисельність облікових працівників, що вивільнено, коефіцієнт ефективності використання ПК, кількість типових операцій, які можна виконати за одиницю вивільненого часу, строк окупності, вартість системи, продуктивність праці, відношення вартостей [1-4].

Однак, при розрахунку строку окупності будь-якої ІС розрахувати середній прибуток досить складно, тому ми пропонуємо використовувати показник економічного ефекту від впровадження ІС для розрахунку строку окупності що уточнює формулу 4. Зміст показника відношення вартостей в тому, що ІС на великих підприємствах потребує значних оборотних коштів для її впровадження та ефективного функціонування в порівнянні з середніми та малими, однак і ефект досягнутий при цьому значно більший. Щодо витрат на створення і функціонування системи при розрахунку річного ефекту ми використовували формулу вартості системи, яка включає поточні і амортизаційні витрати.

Повний економічний ефект від функціонування ІС розраховується, як сума річних економічних ефектів від використання інформаційної системи, які ми можемо вирахувати за формулою різниці від отриманої економії та вартістю системи:

$$E_{п} = \sum_{n=1}^m (E_{е} - B), \quad (5)$$

де $E_{п}$ – економічний ефект від ІС, грн;
 $E_{е}$ – економія коштів після впровадження, грн;
 B – вартість системи, грн;
 m – строк використання ІС, років

Разом з тим поряд з розрахунком економічного ефекту, важливим показником є строк окупності, пропонуємо порівнювати строк окупності із запланованим строком корисного використання. Оскільки в ІС згідно законодавства і практичних досліджень строк корисного використання, як правило, до 10 років (нормативний строк), а інколи фактично і значно більший термін [3,4]. Розрахунковий же строк окупності в декілька разів менший від строку корисного використання, що підтверджує прибутковість таких систем і доводить їх ефективність.

Отже, вважаємо, доцільним використовувати існуючі методики розрахунку ефективності та використовувати методику порівняння строку окупності і строку корисного використання (нормативного).

Використані джерела інформації:

1. Белов А.Г. та ін. Практика управління. Виробничо-практичне видавництво. / Белов А.Г. та ін. – М: ІС-Паблішинг, 2012. – 991 с.
2. Лизун А. Актуальные вопросы автоматизации (круглый стол руководителей)/ Лизун А. // Управление предприятием. – 2002. - № 2. - С. 9-11.

3. Желені М. Інформаційні технології в бізнесі / Желені М.– СПб: Пітер, 2006. – 1120 с.
4. Марченко Д. Автоматизовані інформаційні системи управління - ресурс підвищення ефективності внутрішнього контролю підприємств / Д. Марченко // Актуальні проблеми економіки. - 2006. - № 10. – С. 150 – 158.

References:

1. Bjelov A.G. ta in. Praktyka upravlinnja. «Vyrobnycho-praktychne vydavnytvo». / Bjelov A.G. ta in. – M: IS-Publishyng, 2012. – 991 p.
2. Lyzun A. «Aktual'nye voprosy avtomatyzacy (kruglyj stol rukovodytelej)»/ Lyzun A. // Upravlenye predpryjatyem. – 2002. - № 2. - pp. 9-11.
3. Zheleni M. «Informacijni tehnologii' v biznesi» / Zheleni M.– SPb: Pitjer, 2006. – 1120 p.
4. Marchenko D. «Avtomatyzovani informacijni systemy upravlinnja - resurs pidvyshhennja efektyvnosti vnutrishn'ogo kontrolju pidpryjemstv» / D. Marchenko // Aktual'ni problemy ekonomiky. - 2006. - № 10. – pp. 150 – 158.

Рецензент: Дацій О.І., д.е.н., професор

УДК 336.647/.648

*Туболец І. І.,
к.е.н., доцент Дніпропетровської
державної фінансової академії*

РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У РЕГІОНІ

Анотація. У статті розглянуто регулювання інноваційно-інвестиційних процесів у регіоні. Визначено аспекти інвестиційного розвитку. Розглянуто нововведення як основний чинник інноваційних процесів. Наведено визначення термінів “інвестиції” та “інновації”. Подано розуміння інноваційно-інвестиційних процесів у регіоні. Запропоновано спектр заходів, необхідних для активізації інноваційно-інвестиційних процесів. Визначено особливу роль законів України в поліпшенні інвестиційного клімату. Наведено задачі місцевих регіональних органів влади в організації бізнес-інноваційних структур.

Ключові слова: інвестиції, інноваційно-інвестиційні процеси, інновації, регіон, регулювання.

*Туболец И. И.,
к.э.н., доцент Днепропетровской
государственной финансовой академии*

РЕГУЛИРОВАНИЕ ИННОВАЦИЙНО-ИНВЕСТИЦИОННЫХ ПРОЦЕССОВ В РЕГИОНАХ

Аннотация. Рассмотрено регулирование инновационно-инвестиционных процессов в регионах. Определены аспекты инвестиционного развития. Рассмотрены нововведения как основной фактор инновационных процессов. Приведены определения терминов “инвестиции” и “инновации”. Подано понимание инновационно-инвестиционных процессов в регионах. Предложено спектр мер, необходимых для